

Masarykova univerzita
Fakulta sociálních studií
Katedra psychologie

PSY117 Statistická analýza dat

Popularizace statistiky v médiích

Radovan Malachta

UČO: 405351

Obor: Psychologie - Politologie

Imatrikulační ročník: 2012

Vyučující: Mgr. Stanislav Ježek, Ph.D.

Brno

1.5.2013

Ovlivňuje rodinné prostředí rizikové chování Vašich dětí?

Jan Sebastian Novotný a Petr Okrajek provedli formou dotazníku v rámci mezinárodní dlouhodobé studie výzkum u 1635 patnáctiletých adolescentů, zda na jejich rizikové chování mají vliv vybrané charakteristiky rodinného prostředí. Respondenty byli rovněž rodiče dětí a ošetřující lékař. Podle autorů vliv rodinného prostředí může mít důsledky na osobnost dítěte i na jeho vývoj v pozdějším dospělém věku. Vzhledem k neustále se vyvíjející společnosti roste počet případů rizikového chování dospívajících, ale u některých typů se snižuje věková hranice. Autoři výzkumu se zaměřili na vnímanou důležitost rodiny a všech jejích charakteristik pro vývoj dítěte a na nastavení sběru informací od poměrně úzkého vzorku respondentů – od rodičů a dětí, a nikoliv od vrstevníků, kteří mají na rizikové chování jedince rovněž vliv.

Zajímali se o následující charakteristiky: kouření a užívání alkoholu rodiči, konflikty rodiče s dítětem, zaměstnání rodičů a míra jejich zaměstnanosti, dlouhodobé nemoci rodičů a funkčnost rodiny. V rámci výzkumu stanovili jako rizikového chování kouření, požívání alkoholu, nelegálních drog, psychoaktivních hub, čichání těkavých látek, záškoláctví a agresivní chování.

Bylo prokázáno, že lze pozorovat vztah mezi kuřáctvím jednoho z rodičů a kouřením dítěte. Ukázalo se, že 52% dětí kouří také, pokud si cigaretu dopřejí oba rodiče, naopak pokud žádný rodič nekouří, tak 66,4% dětí je rovněž nekuřáky. Nejvyšší procento dětí, které kouří, se objevuje u rodičů, kteří vykouří 10-19 cigaret denně. Projevuje se zde patrně vliv modelového chování a přejímání zažívaných vzorců chování. Naopak u užívání alkoholu nebyly prokázány žádné přímé signifikantní souvislosti s projevy rizikového chování dítěte zřejmě proto, že alkohol je rodiči více skrýván, není dítěti často na očích jako cigarety.

Nepřímý vliv na rizikové chování dítěte mají konflikty rodičů/rodiče s dítětem (hádky, fyzické ublížení, citová krutost). Pokud se rodiče hádají s dítětem, v 47,4% jejich dítě kouří, pokud se nehádají, dítě kouří v 36% případů. Děti, které mají konflikt s rodičem, trpí častěji poruchou chování, jsou více agresivnější a chodí více za školu než děti, které nemají s rodičem konflikt. Kumulace přítomnosti konfliktů, tedy například počet hádek, nemá další efekt a vliv na rizikové chování dospívajícího.

Dítě se chová rizikověji i tehdy, když má sníženou možnost kontaktu s rodičem, konkrétně s matkou (míra zaměstnanosti matky, hospitalizace). Pokud matka pracuje v noci či o víkendech, dítě popíjí alkohol v 76% případech, respektive v 76,4%, pokud matka nepracuje v uvedených termínech, tak její dítě konzumuje alkohol asi v 71% případech. Navíc se

ukázalo, že pokud je matka nezaměstnaná, její dítě je více agresivnější. Byla-li matka hospitalizovaná, dítě se rizikově chová, co se týče konzumace alkoholu v 77,3% a chová se agresivněji ve 20,5%, nebyla-li matka hospitalizovaná, dítě pilo alkohol v 71% a ve 14,7% projevovalo agresivní chování. U ostatních sledovaných charakteristik rozdíly nebyly tak markantní.

Pokud chcete, aby se Váš dospívající nechoval rizikově, nekuřte – alespoň ne před ním, nehádejte se s ním, fyzicky ani psychicky ho netrestejte. Rizikové chování také snížíte tím, že bude s dítětem více v kontaktu – nepracujte o víkendech a přes noc – budete tak mít možnost větší kontroly chování svého adolescenta a možnost komunikovat s ním o tomto chování.

Novotný, J.S. & Okrajek, P. (2012). Vliv vybraných charakteristik rodinného prostředí na rizikové chování 15letých adolescentů. *Elektronický časopis ČMPS*, 6 (2), 9-21. Staženo 19.4.2013 z

https://is.muni.cz/auth/el/1423/jaro2013/PSY117/39725643/Novotny__Okrajek_2012.pdf?studium=623479

Líbí se mi, že uvádíte čísla (i když stačí zaokrouhlit na celé číslo bez desetinných míst) a místy se snažíte i o interpretaci – kdy je rozdíl nepatrný, kdy naopak „markantní“. Zkuste to ale dělat korektněji, ne lajcky, nespolehejte se jen na interpretace autorů výzkumu, ale využijte i své povědomí o statistice. Těž si dejte pozor na příliš odborný jazyk. Prosím přepracovat.